Bibliotekernes Dialogforum Referat

Dato: den 18. september kl. 12-15 (der serveres en sandwich ved mødets start)
Mødested: Danmarks Biblioteksforening, Farvergade 27D, 2, København

Indbudte:

Ravinder Kaur-Pedersen	Ballerup Bibliotekerne **AFBUD**
Lone Føgh Westphall	Bibliotekschefforeningen
Maiken Ellegaard Madsen	Bibliotekschefforeningen **AFBUD**
Stine Holmstrøm Have	Bibliotekschefforeningen *(suppleant)* **AFBUD**
Paw Østergaard Jensen	Danmarks Biblioteksforening
Anette Berentzen	DM
Tine Segel	DM
Karin Englev, forperson	Danmarks Fag-, Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker
Marianne Bech Hansen	GAEB
Kasper Ejlertsen	HK Kommunal
Lisbeth Eriksen Storm	HK Kommunal **AFBUD**
Ulla Moth-Lund Christensen	HK Stat
Erik Hofmeister	Det Kgl. Bibliotek
Lotte Hviid Dhyrbye	Tænketanken Fremtidens Biblioteker
Mikkel Christoffersen	Danmarks Biblioteksforening
Jane Møller Nielsen	Pædagogiske Læringscenterforening **AFBUD**
Runa Barbara Petersen	Pædagogisk Læringscenterforening **AFBUD**
Jakob Thiemann	Landsforeningen Børn & Bøger **AFBUD**

Sekretær for udvalget:
Michel Steen-Hansen

Indbudte gæster:
Lea Fløe Christensen, litteraturformidler og Simon Rosenstand, Tænketanken Fremtidens Biblioteker

Tid	Indhold
12.00	Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste møde 2
12.15	En mand med en ged på side 251' 2
13.00	Unges informationskompetencer – i en tid med AI 2
13.45	Opfølgning på one-pageren: "Alle børn og unge har ret til at være del af en stærk læsekultur" 3
14.00	Gensidig orientering 5
14.15	Det Kgl. Bibliotek, Centralbiblioteker og Oversigtlighedspapiret 5
14.30	Kommunal Valget 2025 6
14.50	Siden sidst på den nationale dagsorden 7
15.00	Fremtidige møder i Dialogforum 8

DAGSORDEN

1. Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste møde

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagens dagsorden og til orientering referat fra sidste møde den 14. marts 2025.

Præsentationsrunde.

2. En mand med en ged på side 251'

Sagsfremstilling

I dag den 18. september udkommer bogen *En mand med en ged på side 251*, der handler om læseliv, læsesmag & læsesnak.

En mand med en ged på side 251 fortæller om glæden ved læsning i en tid præget af fordybelsesudfordringer. Bogen er skrevet af LEA FLØE CHRISTENSEN som er litteraturformidler. Hun er bachelor i litteraturvidenskab og kandidat i moderne kulturformidling og har i over ti år arbejdet med at matche bøger og læsere på biblioteker. I dag arbejder hun en dag om ugen i Brøg Litteraturbar i København.

På vej til en præsentation af bogen i DR kigger hun forbi hos os. Lea holder et kort oplæg med sine anbefalinger og giver os et smugkig i bogen.

En oplagt kom og præsenterede sin nye bog og gav et oplæg om den rette bog til det rette menneske – og gav os alle et eksemplar af En mand med en ged på side 251

3. Unges informationskompetencer – i en tid med AI.

Informationskompetencer til en ny tid

Tænketanken Fremtidens Biblioteker udgiver som afslutning på det store samarbejdsprojekt, Fremtidens informationskompetencer – i en tid med AI, hæftet *Informationskompetencer i en ny tid*.

Hæftet består foruden en opsamling af hovedresultater og anbefalinger fra tidligere udgivelser også af et nyt sæt anbefalinger og greb. De er udarbejdet af dygtige fagfolk fra folkeskolerne, de pædagogiske læringscentre, ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser, uddannelsesbibliotekerne og folkebibliotekerne til en workshop faciliteret af Democracy x.
Udgivelsen finder I her.

Fagfolkenes anbefalinger kredser om tre udfordringer:

1) Fordybelse
2) Samarbejder
3) Generativ AI.

De henvender sig til forskellige uddannelsestrin og dele af biblioteksektoren, forskellige fagligheder og beslutningslag. Fælles for dem er, at de skal ud at arbejde.

Projektleder Simon Rosenstand præsenterer kort de nye anbefalinger og greb til en drøftelse af, hvordan vi kan forankre fagfolkenes anbefalinger og projektets øvrige resultater både i og uden for biblioteksektoren.

Afgørelse:
Projektleder Simon Rosenstand præsenterede *"Informations Kompetencer til en ny tid".*

Der var opbakning til de faglige anbefalinger.
Der var enighed om, at der indgås aftale med et konsulentfirma om at udarbejde et fælles policy paper, som Simon koordinerer.

Herefter arbejdes der på et fælles møde med undervisningsministeren i forhold til den nye XPX lovgivning.

4. Opfølgning på one-pageren: "Alle børn og unge har ret til at være del af en stærk læsekultur".

Sagsfremstilling
Vi følger op på de respektives organisationers formidling af one-pageren og drøfter næste skridt.

Vedhæftet finder I den nyeste version af one-pageren: *"Alle børn og unge har ret til at være del af en stærk læsekultur".*

Offentliggørelsen fandt sted den 25. april på Det Bibliotekspolitiske Topmøde. Forinden havde vi sendt den til kulturministeren, så han havde mulighed for at medtage budskabet i sin tale. Talen handlede en del om læsning, men nævnte ikke specifikt vores opfordring. Ministeren fremhævede derimod den indsats, han har igangsat via Centralbibliotekerne som læsecentre samt de øremærket midler til bogindkøb.

Efterfølgende har ministeren også lanceret et initiativ, hvor han øremærker de allerede afsatte udviklingsmidler til folke- og skolebiblioteker. Hvor de 20,4 mio. kr. skal understøtte et samarbejde om at styrke den danske læsekultur, særligt blandt børn og unge, herunder også indkøb af fysiske bogsamlinger og formidling. Derudover afsættes 4,0 mio. kr. til at styrke den digitale biblioteksudvikling og den digitale læsekultur.

Se mere her

Efterfølgende er *one-pageren* fremsendt i en officiel udgave til både Kulturminister og Undervisningsminister.

Kronik
I forbindelse med lanceringen af vores one-*pager: "Alle børn og unge har ret til at være del af en stærk læsekultur"* udarbejdede DB et udkast til en kronik.

Vi inviterede flere organisationer til at være medunderskrivere, og efter en række tilpasninger fik vi samlet disse:
Danske Forlag, Dansklærerforeningen, Bibliotekschefforeningen, Boghandlerforeningen, CFU Danmark, Dansk Magisterforening (DM), Dansk Forfatterforening, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Gymnasiernes, Akademiernes og Erhvervsskolernes Biblioteksforening, Bibliotekernes Nationale Redaktion, Landsforeningen Skole & Bøger, Læseforeningen, Læs for Livet, PLCF, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Selskabet for Børnelitteratur IBBY Danmark, Tænketanken Fremtidens Biblioteker og Danmarks Biblioteksforening

Kronikken blev bragt den 16. juni 2025 i *Kristeligt Dagblad.*

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK MANDAG DEN 16. JUNI 2025

kronik | Hvis vi vil have børn og unge til at læse mere, skal vi begynde med at lytte til dem. Børn og unge skal være med til at vælge, udvikle og forme læsekulturen, skriver dagens kronikører og nævner tre forudsætninger for, at det vil lykkes

Alle børn og unge har ret til at blive læsere

Danske Forlag, Dansklærerforeningen, Bibliotekschefforeningen, Boghandlerforeningen, CFU Danmark, Dansk Magisterforening (DM), Dansk Forfatterforening, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Gymnasiernes, Akademiernes og Erhvervsskolernes Biblioteksforening, Bibliotekernes Nationale Redaktion, Landsforeningen Skole & Bøger, Læseforeningen, Læs for Livet, PLCF, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Selskabet for Børnelitteratur – IBBY Danmark, Tænketanken Fremtidens Biblioteker og Danmarks Biblioteksforening

DER ER NOGET PÅ SPIL for børn og unge. Ikke kun i deres skolegang, men i deres mulighed for at forstå verden, indgå både i fællesskaber, i demokratiske samtaler og finde sig selv. Det handler om deres ret til at blive læsere.

Vi taler ikke længere kun om faldende testresultater eller skoleudfordringer. Vi står midt i en reel læsekrise. Alt for mange børn og unge mister læselysten, og nogle når aldrig at finde den. Danmark er blandt de lande, hvor færrest 4.-klasseelever siger, at de rigtig godt kan lide at læse. Samtidig viser undersøgelsen Pirls 2023, at hver fjerde elev i 4. klasse har svært ved at forstå og læse mellem linjerne. Hver ottende består ikke folkeskolens afgangsprøve i dansk.

Samtidig ser vi en udvikling, hvor adgangen til bøger og litteraturformidling svækkes. Skolebiblioteker skæres væk, og over halvdelen af landets ungdomsuddannelser har sparet deres bibliotek væk. I mange kommuner erstattes den bemandede åbningstid på folkebibliotekerne med ubemandet adgang, hvilket begrænser børns mulighed for at bruge dem.

For læsning er ikke blot en skolefaglig færdighed. Det er en vej til demokrati, trivsel og lige muligheder.

Derfor glæder det os, at både kulturministeren og undervisningsministeren har sat fokus på sagen. At man ændrer navnet tilbage til skolebibliotekerne fra reformudtrykket Pædagogiske Læringscentre. Men opmærksomhed er ikke nok – der er brug for politisk handling.

Vi mener, at alle børn og unge har ret til at blive læsere. Det betyder, at de skal have adgang til bøger og læsefællesskaber – i skolen, i fritiden og i hjemmet. Og det betyder, at vi som samfund har pligt til at give dem det.

Læsning er ikke kun et mål. Det er en rejse – og alle børn har ret til at tage del i den.

Læsning udvikler evnen til fordybelse og koncentration – afgørende kompetencer i uddannelsessystemet og livet. Læsning styrker også sproglig bevidsthed og kritisk tænkning og giver børn og unge redskaber til at forstå og agere i et samfund fyldt med information og komplekstitet.

Og så har læsning en sjælden evne til at styrke identitet og empati. Når børn og unge læser, træder de ind i andres verdener og opdager nye sider af sig selv. Midt i en tid med stigende mistrivsel kan læsning være en meningsfuld pause – og et værn mod ensomhed.

Desværre er læsning langt fra en del af alle børn og unges hverdag. Alt for mange dagtsinstitutioner og skoler mangler bemandede skolebiblioteker. I ungdomsuddannelserne er bibliotekesfunktionen i mange tilfælde forsvundet. Bøgerne er væk – eller gemt væk.

Vi ved, at fritidslæsningen falder drastisk med alderen, især i teenagealderne. Når børn og unge ikke bliver mødt med inspirerende bøger, engageret formidling og tydelige læsende rollemodeller, vælger mange helt naturligt skærmen.

Men det behøver ikke være sådan. I projektet National indsats for børn og unges læseglæde, støttet af Kulturministeriet, har 17 kommuner siden 2023 udviklet nye modeller for samarbejde mellem skoler og folkebiblioteker. Det handler om bogsamarbejder, lokale læseaktiviteter og nye veje til at styrke læseglæden – med børnene selv som aktive medskabere.

Erfaringerne herfra er tydelige: Børn vil gerne læse – hvis vi møder dem i øjenhøjde med gode bøger og voksne, der selv læser og formidler.

HVIS FLERE BØRN OG UNGE skal læse mere, kræver det tre ting:

1 Adgang til bøger – altid og overalt

Børn og unge skal møde bøger i skolen, i dagtsinstitutionen, i fritiden og digitalt. Det kræver fystisk opdaterede skolebiblioteker og inspirerende bogsamlinger på alle skoler – også på plaforme som for eksempel eReolen GO! Men bøgerne gør det ikke alene. De skal præsenteres og formidles, så de bliver levende og relevante.

2 Mødet med fagprofessionelle voksne

Vi har brug for bemandede skolebiblioteker og bibliotekere på ungdomsuddannelserne – ellers overlader vi eleverne til Google, ChatGPT og deres mobiltelefon.

Dygtige skolebibliotekarer og bibliotekansatte kan åbne døren til den næste gode læseoplevelse og støtte læseudviklingen individuelt. Samtidig er det afgørende, at børn og unge møder inspirerende og opdaterede folkebiblioteker i deres kommune – med tilbud til både børn, unge og familier.

3 Tid og rum til læsning

Læsning kræver ro og gentagelse. Derfor skal læsning integreres i fagene på tværs – også i udskoltingen og på ungdomsuddannelserne – og ikke kun handler om test og præstation, men om fordybelse og læseglæde.

I sit forord til arbejdsbogen "Sammen om børne læseglæde" skriver kulturminister Jakob Engel-Schmidt (Mod):

"Vi er forpligtede til at sørge for, at vores børn og unge tidligt i livet oplever glæden ved læsning og ved at fordybe sig i bøgernes verden."

Vi er enige. Men hvis ambitionerne skal have effekt, kræver det en langsigtet og national læseindsats – ikke kun lokale forsøgsprojekter.

Læseindsatsen skal skrives ind i fremtidige finanslove, i skolepolitikker, uddannelsesstrategier og kulturpolitikken. Vi foreslår:

– Et nationalt mål for børns læselyst og adgang til bøger
– Fast bevilling til bogstartspakker og læseindsatser i dagtilbud
– Lovpligtig adgang til bemandede skole- og uddannelsesbiblioteker
– Øget støtte til skole-folkebiblioteksamarbejder
– Uddannelse og efteruddannelse i litteraturformidling

Hvis vi vil have børn og unge til at læse mere, skal vi ikke begynde med at motivere dem. Vi skal begynde med at lytte til dem. Børn og unge ved godt, hvad de interesserer sig for – og hvilke historier der fænger. Derfor skal de være med til at vælge, udvikle og forme læsekulturen.

Vi skal gå nye veje for at skabe læseglæde. Vi skal samle forskellige fagligheder og samarbejde på tværs af sektorer – og vigtigst: Vi skal gøre det i fællesskab med børn og unge.

Læsning er ikke kun et mål. Det er en rejse – og alle børn har ret til at tage del i den. ■

Hvad mener du?

Deltag i debatten, og send din holdning til debat@k.dk

Kronikken har fået et vist efterliv på SoMe og er også blevet brugt af de enkelte organisationer som afsæt for formidling af budskabet *"Alle børn og unge har ret til at være del af en stærk læsekultur".*

FOLKEMØDE
På årets Folkemøde gik fire af Læsekoalitionens medlemmer sammen om at arrangere en debat. Desværre lykkedes det ikke at få ministre eller regeringspartier til at deltage.

Det lykkedes heller ikke på de andre to læsedebatter, der blev afholdt om lørdagen.

Debatten hen: **Skal vi betale vores børn for at læse?**

Se den her https://db.dk/events/skal-vi-betale-vores-boern-for-at-laese/

Men til gengæld varmede statsminister Mette Frederiksen op til læsedebatterne på Folkemødet, hvor hun på DR's hovedscene læste *Cykelmyggen Egon* højt sammen med læseormen fra Minisjang for en flok børn.

Se mere her

På mødet giver vi en gensidig orientering og lægger op til en drøftelse af fremtidige fælles initiativer som opfølgning.

Drøftelse
Flere organisationer nævnte, at de bruger *"one-pageren"* som afsæt for deres interessevaretagelse og politiske lobbyindsats.

Både kronikken og vores fælles opfordring kan desuden anvendes som afsæt for debatter på f.eks. Folkemødet og på Kulturmødet på Mors.

Lotte orienterede om arbejdet med at invitere ind til at skabe et fælles konsortium, der kan søge de 20,4 mio. kr., som Kulturministeriet har bestemt skal understøtte et samarbejde om at styrke den danske læsekultur, særligt blandt børn og unge. Midlerne kan bl.a. anvendes til indkøb af fysiske bogsamlinger og til formidling.

5. Gensidig orientering

Sagsfremstilling
Kort præsentation og orientering om medlemmernes aktiviteter som har fælles interesse for medlemmerne i Dialogforum og som kan føre til fælles indsatser på max. 3 minutter.

Bibliotekskonference 26. sept. 2025

DFFU Summit 2025 afholdes 8.-9. oktober 2025 på Hotel Nyborg Strand

6. Det Kgl. Bibliotek, Centralbiblioteker og Oversigtlighedspapiret

Sagsfremstilling
På sidste møde talte vi igen om "Oversigtlighedspapiret" og besluttede, at der på næste møde skulle sættes et punkt på dagsordenen herom. Erik skulle tage en dialog med Anne Juhl Nielsen fra Herning CB om at udarbejde en gennemskrevet udgave samt en sagsfremstilling.

Siden da er der gennemført massive besparelser på Det Kgl. Bibliotek, som gør at de må indskrænke deres opgaver. Samtidig er centralbibliotekerne blevet underlagt nye opgaveaftaler med staten, hvilket også ændrer deres porteføljer.

DEBATINDLÆG AF KAROLINE LIV VILDLYNG MLF. MEDUNDERSKRIVERE

Vi bør overveje yderst nøje, hvad det koster – ikke blot økonomisk, men menneskeligt – hvis vi forringer adgangen til den fælles kultur og litteratur, der er med til at binde os sammen som folk.

Vi risikerer at brænde vores fælles videnshus

Annonce

LYT TIL ARTIKLEN

GEM ARTIKLEN

Kulturministeriets varslede besparelser på 62,5 millioner kroner på Det Kgl. Bibliotek og 7,5 millioner på Rigsarkivet er mere end blot en administrativ øvelse. Det er en markant nedprioritering af vores fælles informationsforsyning og adgang til viden, kultur og historie.

DEBATINDLÆG
25. JULI 2025, 17.47

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens holdning. Alle holdninger, som kan udtrykkes inden for straffelovens og presseetikkens rammer, er velkomne, og du kan også sende os din mening her.

Derfor er det ikke udarbejdet en opfølgning på sagen.

Vi besluttede at revitalisere den arbejdsgruppe, som vi startede i 2023, med henblik på at beskrive, hvilke kompetencer medarbejderne i bibliotekerne skal have, samt hvordan vi får skabt en "efteruddannelse", der kan give disse kompetencer.

(Karin Englev har ansvaret for indkaldelsen. Arbejdsgruppen består af Maria Bruun (BCF), Tine Segel (DM), Lotte Hviid Dhyrbye (TT) og Marianne Bech Hansen (GAEB).

Dette arbejde er endnu ikke igangsat.

Der lægges op til en drøftelse af situationen.

Afgørelse
Vi sætter gang i Arbejdsgruppen *"efteruddannelse"* består af Maria Bruun (BCF), Tine Segel (DM), Lotte Hviid Dhyrbye (TT) og Marianne Bech Hansen (GAEB).
Karen Buus, Bibliotekschef ved UCL Biblioteket, har tilkendegivet, at hun gerne vil deltage i gruppen med baggrund i at UCL har planlagt uddannelsesforløb

Karin Englev har ansvaret for indkaldelsen.

7. Kommunal Valget 2025

Sagsfremstilling:
DB og DM kommer med oplæg til deres kommunikation op til kommunalvalget.

DB laver en del flere aktiviteter:
Et af dem er rettet mod de mindre børn og deres demokratiske dannelse. Igen i år er der udarbejdet en kampagne med plakater og stemmesedler til BØRNEVALG, til alle landets biblioteker, så de kan åbne valget samtidig med man kan brevstemme.
Vi lancerer det, fordi *"Demokrati er ikke en selvfølge. Det skal leves og læres. Tag jeres børn på biblioteket og tag del i* BØRNEVALGET.dk (I alt er 95 kommuner er tilmeldt).

Et andet initiativ er *Danmarks Største Vælgermøde*.
Der er pt. 25 kommuner tilmeldt.

På dette møde præsenterer vi de færdige materialerne.

Et tredje initiativ er en idébank samt kommunalpolitiske budskaber om kultur og biblioteker på

dagsordenen.

Materialet kan ses på www.danmarksbiblioteker.dk

DM orienterede om deres satsning som løbende vil blive formidlet

8. Siden sidst på den nationale dagsorden

Sagsfremstilling

- **Finanslov:**
  Regeringen har i dag fremlagt sit forslag til finanslov for 2026. Forslaget indeholder en række satsninger på kulturområdet, som samlet set betyder en stigning i investeringerne. Danmarks Biblioteksforening hilser det velkommen, at regeringen prioriterer kultur, men peger samtidig på, at der er behov for et stærkere fokus på at skabe nye læsere og sikre kulturens infrastruktur i hele landet.

  Samlet vurdering
  Danmarks Biblioteksforening glæder sig over, at regeringen prioriterer kulturen i finanslovsforslaget. Men hvis man virkelig vil styrke danskernes læsekultur og fremme deltagelse i kulturlivet, kræver det, at bibliotekerne inddrages som det fælles demokratiske fundament for adgang til viden, litteratur og fællesskab.

- **Kulturmødet og Klimafolkemødet**
  Igen i år er Danmarks Biblioteksforening, DB2030 og Tænketanken Fremtidens Biblioteker i samarbejde med Middelfart Bibliotekerne og Chora 2030 på Klimafolkemødet, med et meget stærkt program.

  Tjek programmet for bibliotekernes telt på Klimafolkemødet.
  Her kunne man bl.a. møde Poesiens Hus, CONCITO, kunstner Maja Elverkilde, Madkulturen, Democracy x og Grønne Nabofællesskaber.
  Torsdag aften afholdt vi den traditionsrige fællesspisning med Grønne Nabofælleskaber, der i år tæller 140 spisende samt besøg af Poesibussen / Poesiens Hus. Alt sammen med deltagelse af et hav af biblioteksfrivillige, biblioteksmedarbejdere, CONCITO, Repair Café

- **Bibliotekerne på Kulturmødet Mors**
  Kulturmødet Mors samlede igen i år over 35.000 deltagere til samtaler, kunst og debatter om kulturens rolle i en verden præget af kriser og forandringer. Bibliotekerne var med hele vejen – med eget telt i samarbejde mellem Aalborg Bibliotekerne, Bibliotekschefforeningen, DB og de lokale biblioteker – og i debatter på tværs af temaer. Her rejste vi spørgsmål til Folketingets Kulturudvalg, som var stærkt repræsenteret, om behovet for at give bibliotekerne en tydeligere rolle i den nationale kulturpolitik. Folkebibliotekerne er landets mest besøgte kulturinstitution, men fordi det ikke fremgår af lovgivningen, prioriteres indsatsen forskelligt på tværs af kommuner. Derfor foreslog vi, at der i finansloven 2025-2030 afsættes midler til at koordinere og udvikle bibliotekernes rolle som demokratisk infrastruktur og arena for de store samtaler i samfundet.

Se alle 31 arrangementer HER

9. Fremtidige møder i Dialogforum

Sagsfremstilling
Vi planlægger næste møde og drøfter, hvilket tema vi skal arbejde videre med, samt om vi skal invitere flere med i Dialogforum.

Dialogforum drøfter idéer til fælles aktiviteter i forbindelse med:

- Bogforum i Bellacentret 2025.
- Folkemøde på Bornholm 2026.

Vi orienterer om planer og evt. fælles tiltag.

Dialogforum har opstillet følgende punkter, der kunne være interessante som punkter på dagsordenen:

- 2025 – temaer – som der måske skal arbejdes videre med
  - Biblioteksloven.
  - Samarbejde, FFU og Folkebibliotek – uddannelse og læring og kulturformidling + licenser.
  - Tænketanken Fremtidens Bibliotekers Segmenteringsundersøgelse.
  - Digitalisering – har biblioteksektoren været for ukritisk over for digitaliseringen og den betydning for både brugere, biblioteker og samfundet.
  - Opfølgning på projektet 'En national indsats for børn og unges læseglæde'.
  - Verdensmål, Citizen science og folkelig involvering.

Afgørelse
Planlægning af næste møde samt fastlæggelse af tema for mødet.

Næste møde planlægges i januar via Doodle.
Emner: EPX, Uddannelsesindsats, Evaluering af kommunalvalg.

Med venlig hilsen

Karin Englev	**Michel Steen-Hansen**
Forperson	Direktør